

Горун Н.

Львівський регіональний інститут державного управління

Національної академії державного управління при Президентові України

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ

Horun N.

Lviv Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

PROBLEMATIC ISSUES OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE FIELD OF COMBATING HUMAN TRAFFICKING IN UKRAINE

Ключові слова: протидія торгівлі людьми, взаємодія суб'єктів.

Keywords: combating human trafficking, actors of interaction.

Протидія торгівлі людьми – це система державно-управлінських заходів, що вживаються шляхом координації та взаємодії між органами державної влади, які в межах своїх повноважень беруть або можуть брати участь у вирішенні завдань щодо своєчасного виявлення, запобігання та нейтралізації реальних і потенційних загроз або небезпек людині та громадянину, що призводять до торгівлі людьми.

Під механізмами державного управління у сфері протидії торгівлі людьми слід розуміти сукупність інструментів і методів, політичних, економічних, правових, соціальних, організаційних, безпекових та інших засобів держави, які застосовуються в процесі реалізації державно-управлінського впливу і за допомогою яких послідовно розв'язуються проблеми державного управління у сфері протидії торгівлі людьми.

Можна виокремити наступні проблеми та виклики, пов'язані із недосконалістю національного законодавства щодо протидії торгівлі людьми.

Закон України «Про протидію торгівлі людьми» охоплює напрями посилення координації зусиль, запроваджує механізми моніторингу та звітності, а також закріплює чітке розмежування ролей та обов'язків державних і недержавних організацій, окреслює заходи щодо запобігання торгівлі людьми, переслідування злочинців та захисту прав постраждалих осіб. За своїм змістом та обсягом закон є унікальним: це своєрідний комплекс різногалузевих правових норм, спрямованих на системну протидію торгівлі людьми. Закон містить також положення, які стосуються захисту прав іноземних громадян, які постраждали від торгівлі людьми і звернулись за встановленням статусу особи, потерпілої від торгівлі людьми, а також забороняють видворення таких осіб за межі України. Але поряд з вищезазначеними позитивними рисами, у Законі України «Про протидію торгівлі людьми» не відображені усі положення Конвенції Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми. У законодавстві України, зокрема в Законі «Про протидію торгівлі людьми», не застосовується термін «встановлення періоду реабілітації та обмірковування» для осіб, відносно яких є підстави вважати, що вони є жертвами торгівлі людьми. У Законі також не сформульовані положення щодо виплати компенсацій постраждалим від торгівлі людьми, як того вимагає ст. 15 Конвенції. Не передбачено можливість притягнення юридичної особи до кримінальної відповідальності [2]. Більше того, вчинення юридичною особою торгівлі людьми не є підставою для позбавлення юридичної особи ліцензії на здійснення зазначеного в ній виду діяльності (перевізники, туристичні компанії тощо).

Для подолання такого явища, як торгівля людьми, необхідний системний підхід, оскільки державі та суспільству доводиться протистояти добре організованим злочинним угрупованням. Однак, аналізуючи засадничі принципи національного механізму протидії торгівлі людьми, доводиться констатувати, що він міг бути ефективнішим у разі більшого

акцентування на боротьбі з «коренем» цієї проблеми, тобто був більше орієнтований на ліквідацію причин такого явища. Запроваджений механізм взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, стосується лише одного напрямку протидії – захисту та надання допомоги постраждалим, тоді як напрями профілактики, боротьби та координації залишаються поза увагою.

Зазначені та інші недоліки та «вузькі» місця законодавства негативно впливають на механізм суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, роблячи його малоефективним [3].

Комплексний підхід до протидії торгівлі людьми передбачає запобігання торгівлі людьми, переслідування осіб, які вчиняють такі злочини або сприяють їх вчиненню, відновлення та захист прав осіб, які постраждали від торгівлі людьми, а також постійну практичну взаємодію органів виконавчої влади, що беруть участь у вирішенні зазначеного питання. Такий підхід потребує мобілізації широкого кола ресурсів держави та громадянського суспільства.

Сьогодні громадянське суспільство є незалежним від держави суспільством високорозвинених громадян та їх спільнот, здатних здійснювати солідарний вплив на формування та реалізацію державно-політичних рішень щодо дотримання прав і свобод людини та гарантії її вільного розвитку задля забезпечення самовизначення і самореалізації кожної особи. Ключову роль неурядових організацій у вирішенні проблеми торгівлі людьми неодноразово визначено в міжнародних документах, доведено в наукових дослідженнях, а також підкреслено в рекомендаціях Україні з боку міжнародних організацій, які працюють у цій сфері.

В галузі боротьби і протидії торгівлі людьми стратегічною ціллю має стати викорінення в межах держави злочину торгівлі людьми як явища, найближчим результатом – зменшення випадків на території України торгівлі людьми, головним завданням – постійна системна скоординована взаємодія всіх причетних суб'єктів [1].

Система співпраці та партнерства органів публічної влади та неурядових організацій в Україні ще тільки на етапі становлення. Ми пропонуємо кілька шляхів для покращення взаємодії між органами публічної влади та неурядовими громадськими організаціями, зокрема: збільшення фінансування з місцевих бюджетів заходів з протидії торгівлі людьми, що проводяться неурядовими організаціями, рекомендовано укласти угоди про партнерство між неурядовими організаціями та органами публічної влади, які б регулювали співпрацю в галузі протидії торгівлі людьми, забезпечення активної участі неурядових організацій у розробці нормативно-правових актів у галузі протидії торгівлі людьми, здійснення регулярного обміну інформацією щодо жертв торгівлі людьми, проведення спільних інформаційно-просвітницьких заходів.

Література:

1. Кушнір О. Основні форми діяльності громадських інституцій у протидії торгівлі людьми. URL: <http://goal-int.org/osnovni-formi-diyalnosti-gromadskix-institucij-u-protidii-torgivli-lyudmi/>.
2. Науково-практичний коментар до Закону України «Про протидію торгівлі людьми»/ Кол. авторів; за заг. ред. О.М. Бандурки, К.Б. Левченко, О.М. Литвинова. К. : Агентство «Україна», 2013. 182 с.
3. Особливості законодавчих механізмів державного управління з протидії торгівлі людьми в Україні / І. В. Буреш / Інвестиції: практика та досвід - 2013. № 8. С. 155-159. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2013_8_47.
4. Про протидію торгівлі людьми [Електронний ресурс]: Закон України від 20 вересня 2011 року № 3739-VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3739-17>.